

Informatienota

Onderwerp

Evaluatie project Veilig Uitgaan

Datum

8 september 2026

Zaaknummer

18495925

Aan

College van burgemeester en wethouders

Van

Project Veilig Uitgaan

Inleiding

In 2023 is het project Veilig Uitgaan gestart. Het project had als doel te werken aan een veiliger, gezonder, transparanter, meer divers & sociaal en professioneler uitgaansklimaat op Urk.

In de afgelopen jaren zijn diverse stappen ondernomen onder regie van projectgroep Veilig Uitgaan. Zo is onder andere het beleid groepsbijeenkomsten geïmplementeerd, is het rookbeleid ingevoerd, is de samenwerking met de horeca versterkt en is een horecaconvenant opgesteld.

Deze informatienota geeft een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie van het project Veilig Uitgaan. Deze zijn geformuleerd vanuit het bijgevoegde Evaluatierapport Project Veilig Uitgaan. De uitkomsten zijn weergegeven vanuit het perspectief van jongeren, ouders en professionals. Per doelgroep wordt ingegaan op verschillende vrijetijdsbesteding, waaronder uitgaan bij vrienden thuis, uitgaan in de commerciële horeca, uitgaan binnen paracommerciële verenigingen, uitgaan in honken en uitgaan met middelengebruik. Op basis hiervan zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uitgewerkt.

Uit de evaluatie blijkt dat de manier waarop jongeren elkaar ontmoeten aan het veranderen is. Ontmoetingen vinden steeds vaker plaats in de privésfeer, terwijl jongeren ook behoefte blijven houden aan toegankelijke, betaalbare en diverse ontmoetingsmogelijkheden waar ze, naast hun eigen vriendenkring, ook anderen kunnen ontmoeten. Ook laat de evaluatie zien dat alcoholgebruik nog sterk genormaliseerd is. Daarnaast blijkt dat het beleid groepsbijeenkomsten, waaronder de structurele groepsbijeenkomsten en de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten goed functioneren en hebben bijgedragen aan minder overlast. Ook is gebleken dat het horeca-aanbod afneemt.

Terugblik project Veilig Uitgaan

Het project Veilig Uitgaan vindt zijn oorsprong in de zorgen die vanaf 2019 ontstonden over de situatie rondom de (jeugd-)honken op de industrieterreinen van Urk. Uit de evaluatie van het jeugdhonkenbeleid in 2021 bleek dat sprake was van veiligheidsrisico's, overmatig middelengebruik waaronder alcohol en drugs, beperkte sociale controle en een gebrek aan toezicht op een deel van de honken. Deze constatering vormden de aanleiding voor een bredere integrale aanpak van veilig uitgaan op Urk.

In 2022 heeft de gemeenteraad de bestuursopdracht Veilig Uitgaan vastgesteld. Vervolgens is in 2023 het projectplan Veilig Uitgaan opgesteld, met als doel het uitgaansleven op Urk veiliger, gezonder, transparanter, meer divers & sociaal en professioneler te maken.

De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen gerealiseerd. Zo is onder andere het beleid groepsbijeenkomsten geïmplementeerd, waarbij er een exploitatievergunningstelsel is ingevoerd. Daarnaast is een nieuw horecaconvenant opgesteld. Ook zijn er outreachende jongerenwerkers aangesteld en is ingezet op het stimuleren van positieve initiatieven voor jongeren tussen de 14 en 18 jaar. Daarbij zijn er verscheidene positieve initiatieven ingevoerd. Ook is de afgelopen jaren ingezet op

preventie, toezicht, handhaving en het versterken van de samenwerking tussen gemeente, horeca, politie, jongerenwerk, ouders en maatschappelijke partners.

Deze informatienota van de evaluatie Veilig Uitgaan biedt een kort overzicht in de bereikte resultaten.

Doel

Bij de vaststelling van het beleid groepsbijeenkomsten in 2024 is afgesproken dat de effecten van het beleid na twee jaar geëvalueerd zouden worden. De evaluatie geeft invulling aan die afspraak en biedt inzicht in de resultaten.

Het doel van de evaluatie is om het project Veilig Uitgaan te evalueren. Daarbij is in het evaluatierapport beoordeeld in hoeverre alle ingezette maatregelen hebben bijgedragen aan een veiliger, gezonder, transparanter, meer divers & sociaal en professioneler uitgaansklimaat op Urk. Daarnaast brengt de evaluatie in beeld welke ontwikkelingen zichtbaar zijn binnen het uitgaansgedrag van jongeren en welke aandachtspunten er leven bij ouders en professionals.

Methodiek

Voor de evaluatie van het project Veilig Uitgaan is gebruikgemaakt van een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden. Het doel hiervan was om een breed beeld te verkrijgen van de ervaringen en opvattingen van jongeren, ouders en professionals rondom uitgaan op Urk.

De basis van de evaluatie bestaat uit een online enquête die in 2026 is uitgezet en door jongeren, ouders en professionals in te vullen was. De online enquête met als doelgroep 'jeugd en jongeren' was in te vullen voor jongeren van 12 t/m 28 jaar oud en is door 313 jongeren ingevuld. De enquête met als doelgroep 'ouders' was in te vullen voor ouders van <30 t/m >60 jaar oud en is door 163 ouders ingevuld. Verder hebben 5 professionals de enquête ingevuld. Daarnaast zijn verdiepende telefonische gesprekken gevoerd met respondenten die hiervoor toestemming hebben gegeven. Ook is een interactieve informatieavond georganiseerd waarin de eerste resultaten zijn besproken en deelnemers hun ervaringen en ideeën konden delen. De volledige resultaten van het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* staan vermeld in de bijgevoegde bijlage A.

Om het beeld verder te verrijken zijn aanvullende gesprekken gevoerd met professionals, namelijk met jongerenwerk Caritas, de horeca, politie en Waypoint. Tot slot is gebruikgemaakt van resultaten uit de praktijk en gegevens van betrokken gemeentelijke afdelingen, waaronder team Veiligheid, Toezicht en Handhaving, Vergunningen, Ruimtelijke Ordening, Economische Zaken, Communicatie en het programma DURF.

De combinatie van de enquête, de gesprekken en de integrale informatie biedt een breed inzicht in de ontwikkelingen binnen het uitgaansleven op Urk en vormt de basis voor de conclusies uit het evaluatierapport.

Evaluatie project Veilig Uitgaan

Jongeren

Als het gaat om middelengebruik is alcoholgebruik voor veel jongeren nog altijd een normaal onderdeel van het uitgaansleven. Meer dan de helft van de jongeren geeft aan alcohol te gebruiken. Daarnaast worden door jongeren signalen afgegeven over drugsgebruik binnen bepaalde groepen, hoewel dit minder zichtbaar is.

Eén van de grootste ontwikkelingen is de verschuiving naar de privésfeer. Steeds meer jongeren brengen hun weekendavonden door bij vrienden thuis zoals in overkappingen of andere informele ontmoetingsplekken. In deze informele settings komen zij voornamelijk samen met hun eigen vriendenkring. Jongeren geven aan dat zij naast deze setting ook anderen willen ontmoeten in meer diverse ontmoetingsplekken. Zij missen deze diversiteit aan ontmoetingsplekken.

Verder blijft de horeca een belangrijke uitgaansomgeving. Jongeren voelen zich over het algemeen veiliger dan enkele jaren geleden en ervaren minder incidenten. Tegelijkertijd vinden zij dat het huidige aanbod onvoldoende divers is en dat niet elke uitgaansgelegenheid aansluit bij hun wensen. Er is vanuit de jongeren behoefte aan meer variatie en betaalbare alternatieven.

Ook verenigingen vervullen een belangrijke sociale functie waar ontmoeting en activiteiten centraal staan.

Honken blijven voor een specifieke groep jongeren belangrijk als ontmoetingsplek. Jongeren waarderen de mogelijkheid om met hun eigen vriendengroep samen te komen. Tegelijkertijd worden sommige voorwaarden van honken als streng ervaren, zoals de sluitingstijd.

Ouders

Op het gebied van middelengebruik geven ouders aan betrokken te zijn en zicht te hebben op het gebruik van hun kinderen. Gesprekken richten zich daarbij vooral op het voorkomen van overmatig alcoholgebruik, terwijl alcoholgebruik in het algemeen minder ter discussie lijkt te staan. Alcoholgebruik wordt vaak als maatschappelijk geaccepteerd gezien. Vanuit de ouders is er behoefte aan meer handvatten om het gesprek over middelengebruik te voeren, waaronder alcohol en drugs.

Daarnaast constateren ouders dat jongeren steeds vaker thuis of bij vrienden afspreken. De verantwoordelijkheid komt hierbij primair bij de ouders te liggen. De mate van toezicht loopt hierbij uiteen.

Veel ouders zien hun kinderen het liefst uitgaan in de horeca, omdat daar volgens hen toezicht aanwezig is. Daarnaast gunnen zij het hun kinderen om ook buiten de eigen vriendengroep anderen te ontmoeten binnen deze uitgaansgelegenheden. Tegelijkertijd ervaren ouders het huidige horeca-aanbod als beperkt en onvoldoende gevarieerd.

Ook erkennen ouders de sociale waarde van honken als ontmoetingsplek. Wel verschillen de meningen over de mate van regulering: sommige ouders vinden de voorwaarden die betrekking hebben op de structurele honken te streng, terwijl anderen juist meer toezicht en handhaving wensen.

Professionals

Professionals benoemen middelengebruik als een belangrijk aandachtspunt. Zo zien zij onder andere dat alcoholgebruik sterk genormaliseerd is en maken zich ook zorgen om het drugsgebruik onder jongeren.

Ook zien zij een duidelijke verschuiving naar informele ontmoetingsplekken, zoals overkappingen op de achterstraten. Hierdoor neemt het zicht op wat er gebeurt af en wordt vroegsignalering lastiger. Het belang van ouderbetrokkenheid neemt daardoor toe.

Verder zijn ze positief over de ontwikkelingen binnen de horeca. De samenwerking tussen gemeente, horeca en politie is verbeterd, het veiligheidsgevoel is toegenomen en de inzet van beveiligers (straatcoaches) en het horecavenant wordt als succesvol ervaren. Wel bestaan er vanuit de professionals zorgen over het afnemende aantal horecagelegenheden.

Horecaondernemers wijzen op het belang van een gelijk speelveld tussen verenigingen en commerciële horeca. Vooral verschillen in regelgeving en de prijzen van alcoholhoudende dranken worden hierbij genoemd.

Professionals beoordelen het huidige beleid groepsbijeenkomsten overwegend positief. Zij ervaren dat de overlast sterk is afgenomen.

Samenwerking

Binnen het project is op het gebied van veilig uitgaan een integrale samenwerking tussen de domeinen Veiligheid, Vergunningen, Toezicht & Handhaving, Communicatie, Economische Zaken, Ruimtelijke Ordening en DURF.

Opbrengsten van project Veilig Uitgaan

Binnen het project Veilig Uitgaan is gewerkt aan een aantal concrete beleidsproducten die bij de start van het project zijn vastgesteld. Hieronder staat beschreven wat er de afgelopen jaren bereikt is.

Geactualiseerd honkenbeleid en exploitatievergunningenstelsel

Een exploitatievergunningenstelsel voor structurele honken is gerealiseerd en wordt nog actief toegepast. Vergunningen worden hierbij verleend onder voorwaarden en deze worden gehandhaafd. Er zijn duidelijke regels voor structurele honken, waardoor er meer gericht toezicht kan worden gehouden. Het exploitatievergunningstelsel heeft bijgedragen aan het voorkomen van excessen en aan het terugdringen van overlast op de aangewezen industrieterreinen. Het aantal honken is teruggebracht van circa 80 niet-gereguleerde locaties naar 20 vergunde locaties.

Incidentele groepsbijeenkomsten

Uit de resultaten blijkt verder dat er veel gebruik wordt gemaakt van de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten. Vanaf september 2024 zijn er in totaal 458 incidentele groepsbijeenkomsten gemeld die voldeden aan de voorwaarden. Dat zijn gemiddeld ongeveer 4 à 5 incidentele groepsbijeenkomsten per weekend. Dit wijst op een goede meldingsbereidheid onder gebruikers en draagvlak voor dit beleid.

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029

Het nieuwe Preventie- en Handhavingsplan Alcohol is vastgesteld. Dit beleidsplan richt zich op het stapsgewijs terugdringen van middelengebruik onder jongeren, met als hoofddoel dat minderjarigen beneden de 18 jaar geen alcohol nuttigen of bezitten. Hiermee wordt ingezet op bewustwording, preventie, toezicht en handhaving. Het programma DURF vormt hierbij de belangrijkste preventieve pijler. Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol draagt bij aan een veilige, kansrijke en gezonde omgeving voor alle inwoners, vooral voor jongeren.

Horecaconvenant 2026

In 2026 hebben gemeente, politie en horecaondernemers een nieuw horecaconvenant ondertekend. Hierin zijn afspraken vastgelegd over veiligheid, openbare orde, middelengebruik, horecaontzeggingen, samenwerking en preventie. Onder andere het convenant heeft geleid tot een betere samenwerking en een groter vertrouwen tussen de betrokken partijen.

Doorontwikkeling jongerenwerk

Twee outreachende jongerenwerkers zijn ingezet om actief aanwezig te zijn op plekken waar jongeren samenkomen. Hierdoor kunnen signalen vroegtijdig worden opgepakt en kunnen jongeren sneller worden ondersteund of doorverwezen.

(Extra behaald) Rookbeleid

Een belangrijke opbrengst van het project Veilig Uitgaan is de invoering van een rookvrije uitgaansomgeving. De commerciële horeca is inmiddels volledig rookvrij en binnen vergunde honken geldt een rookverbod. Door samenwerking, voorlichting en handhaving is een gezondere uitgaansomgeving ontstaan en is tegelijkertijd een gelijk spelveld gecreëerd tussen horeca, honken en verenigingen.

Toekomst Veilig Uitgaan

Het project Veilig Uitgaan was vanuit de bestuursopdracht opgezet als een tijdelijk project. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie wordt voorgesteld het project per 1 januari 2027 formeel af te ronden. De bestuursopdracht 'Veilig Uitgaan op Urk' had tot doel om transparant, verantwoord en

veilig uitgaan op Urk als norm te stellen en te realiseren, door het vormgeven van een integrale visie en samenhangend gemeentelijk beleid. Aan de doelstellingen in de bestuursopdracht is voldaan.

De bijbehorende overlegstructuren die onderdeel uitmaakten van het project, kunnen worden ondergebracht in een ambtelijke werkgroep. Er blijkt dat de verdere uitwerking van het onderwerp veilig uitgaan een blijvende prioriteit is binnen de gemeente Urk. Er zal nader worden bepaald binnen welk team de coördinatie en verantwoordelijkheid voor deze ambtelijke werkgroep het beste kan worden ondergebracht. De stuurgroep kan worden opgeheven, omdat dit een projectgebonden overlegvorm betreft.